

Lühiülevaade 2017. aasta valla eelarvest (variant I)

Vald kinnitas oma prioriteedid 2017. aastaks [eelarvestrateegias 2017–2021](#), mis võeti vastu 2016. aasta septembris. 2017. aasta eelarve eelnõu koostamisel muudeti eesmäärke ambitsioonikamaks. Põhjus seisneb AS Angerjas tegevuse laienemisega, mille tulemusel luuakse 100 uut töökohta, mis suurendab valla tulumaksu laekumist 0,2 mln eurot ehk 1,3% võrreldes 2016. aastaga.

2017. aastaks on vallas 3 prioriteeti:

- **Vald on konkurentsivõimeline tööandja:** haridusasutuste töötajate töötasu tõstmine.
- **Hariduse kättesaadavuse tagamine:** uute haridusasutuste loomine.
- **Jätkusuutlik eelarvepositsioon:** aastavahetuseks kogunenud likviidset vara ei kasutata tulevaste perioodide kulude katteks.

Põhitegevuse tulud¹

2017. aasta eelarves on planeeritud tulud 16 miljonit eurot. See on 0,5 miljonit eurot ehk 3% enam kui 2016. aasta eelarve täitmine.

- Eelarve tuludest 74% ehk 11,8 miljonit moodustab tulumaks (võrreldes 2016. aastaga kasv +2%)²
- Kaupade ja teenuste müügist kogutakse eelarvesse 10% ehk 1,6 miljonit eurot (+3%). Laekumise kasvu mõjutab eelkõige lapsevanemate osalustasu lasteaedades, mis on sõltuvuses Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud alampalgast (lasteaia osalustasu tõuseb 2017. aastal 55 eurole).
- Saadud toetused moodustavad eelarve tuludest 10%, ulatudes 1,6 miljoni euroni (+3%). Kasv on seotud Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud õpetajate alampalga tõusuga 950 euroni (vallas tõuseb õpetaja keskmine palk 2017. aastal ca 1 000 euroni).
- Muud tulud (maamaks, keskkonnatasud jms) moodustavad eelarve tuludest 6% ehk 0,96 miljonit eurot (+5%)

Põhitegevuse kulud³

2017. aasta eelarves on planeeritud põhitegevuse kulud 14 miljonit eurot. See on 0,3 miljonit eurot ehk 2% enam kui 2016. aasta eelarve täitmine.

Põhitegevuse kulud jaotuvad seitsme erineva valdkonna vahel, mis omakorda jagunevad majandusliku sisu alusel kaheks: majandamis- ja personalikulud.

- **Haridus** moodustab põhitegevuse kuludest 65% ehk 9,1 miljonit, kus toimub ühtlasi kõige suurem kasv (+10%).
 - Võrreldes 2016. aastaga suurenevad:
 - **Majandamiskulud** 5,5 miljoni euroni (+5%) seoses Muraka kooli avamisega ja laste õpetamise kulude kasvuga teistes omavalitsustes, mis on seotud Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud kohamaksumuse piirmäära tõusuga (18% lastest käib mujal koolis);
 - **Personalikulud** 3 miljoni euroni (+10%) seoses abitöötajate ja lasteaiaõpetajate palgatõusuga vastavalt 500 ja 700 euroni.
- **Elamu- ja kommunaalmajanduses** moodustab 10% ehk 1,4 miljonit eurot, kus toimub kõige suurem langus (-29%). Kulude vähenemine on tingitud veetrasside müümisest OÜ-le Vetevana, millega vald vabaneb trasside ülalpidamiskuludest.

¹ maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused, muud tegevustulud

² sellist tähistust, võrdlemaks 2017. aasta eelarvet 2016. aasta eelarve täitmisega, kasutatakse dokumendis läbivalt

³ antavad toetused, muud tegevuskulud

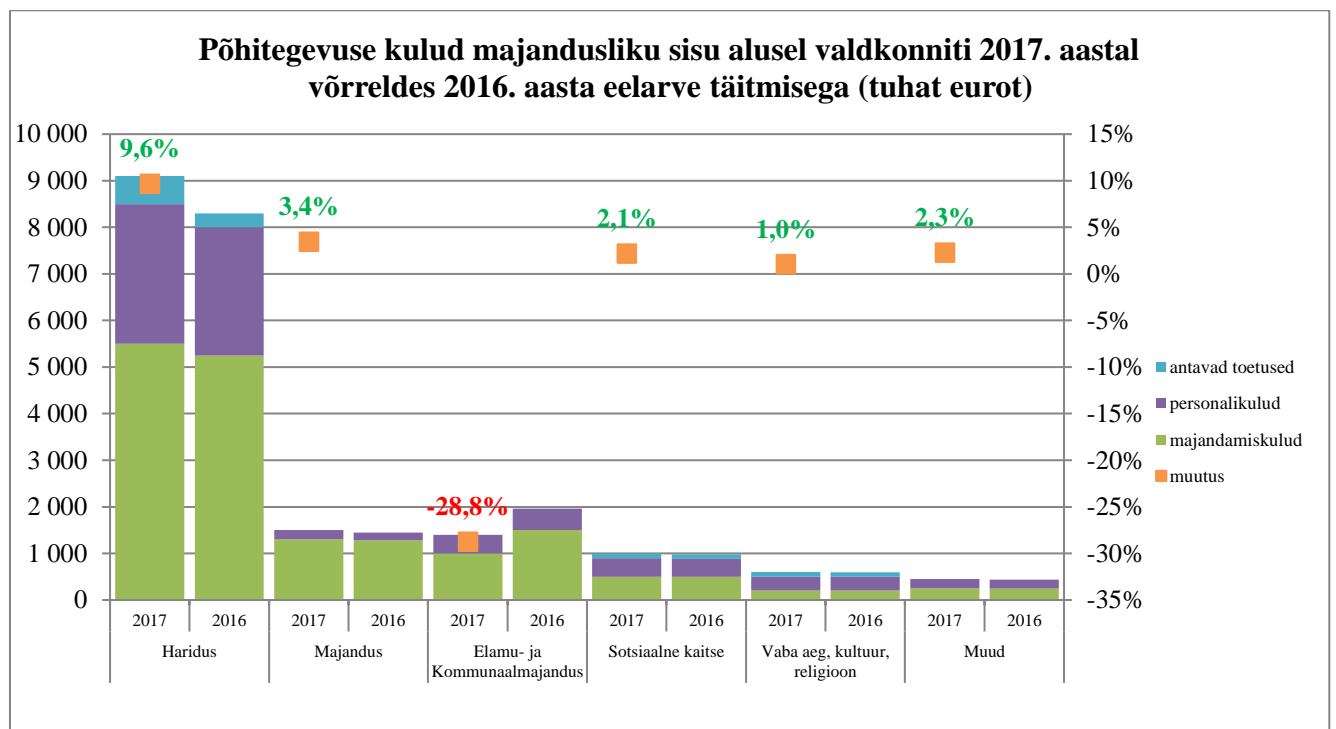
NB! Kõik numbrid ja seletused on hüpoteetilised

Ülejäänud 25% põhitegevuse kuludest ehk 3,5 miljonit eurot (+2%) jaguneb viie valdkonna vahel järgmiselt:

- **Majandus** 1,5 miljonit eurot, millest 80% ehk 1,2 miljonit eurot (+3%) moodustab teede ja tänavate korrashoid;
- **Sotsiaalne kaitse** 1 miljonit eurot, millest 75% ehk 0,75 miljonit eurot (+2%) suunatakse vanurite ja puudega isikute hooldekodude kohamaksu tasumiseks;
- **Vaba aeg, kultuur ja religioon** 0,6 miljonit eurot (+1%), millest 80% ehk 0,5 miljonit eurot moodustavad raamatukogude, kultuurimajade ja noortekeskuste tegevuskulud;
- **Muud** ehk 0,45 miljonit eurot (+2%) jaguneb vallavalitsuse hoone ja personalikulude (0,4 miljonit eurot) ja valla heakorra tööde (50 tuhat eurot) vahel.

Majandamis- ja personalikulud tervikuna moodustavad 94% ehk 13 miljonit eurot, vähenedes 17%. Antavad toetused moodustavad 6% ehk 0,8 miljonit eurot, kasvades 62%. Kasv on põhjustatud lapsehoiuteenuse toetus tõusust 200 euronit kuus.

Joonis 1. Põhitegevuse kulud majandusliku sisu alusel valdkonniti 2017. aastal võrreldes 2016. aasta eelarve täitmisega (tuhat eurot)

Investeeringustegevus

2017. aasta eelarves on planeeritud investeeringukulud 4,6 miljonit eurot, mis on 3 miljonit eurot ehk 39% vähem kui 2016. aastal.

Investeeringud koosnevad:

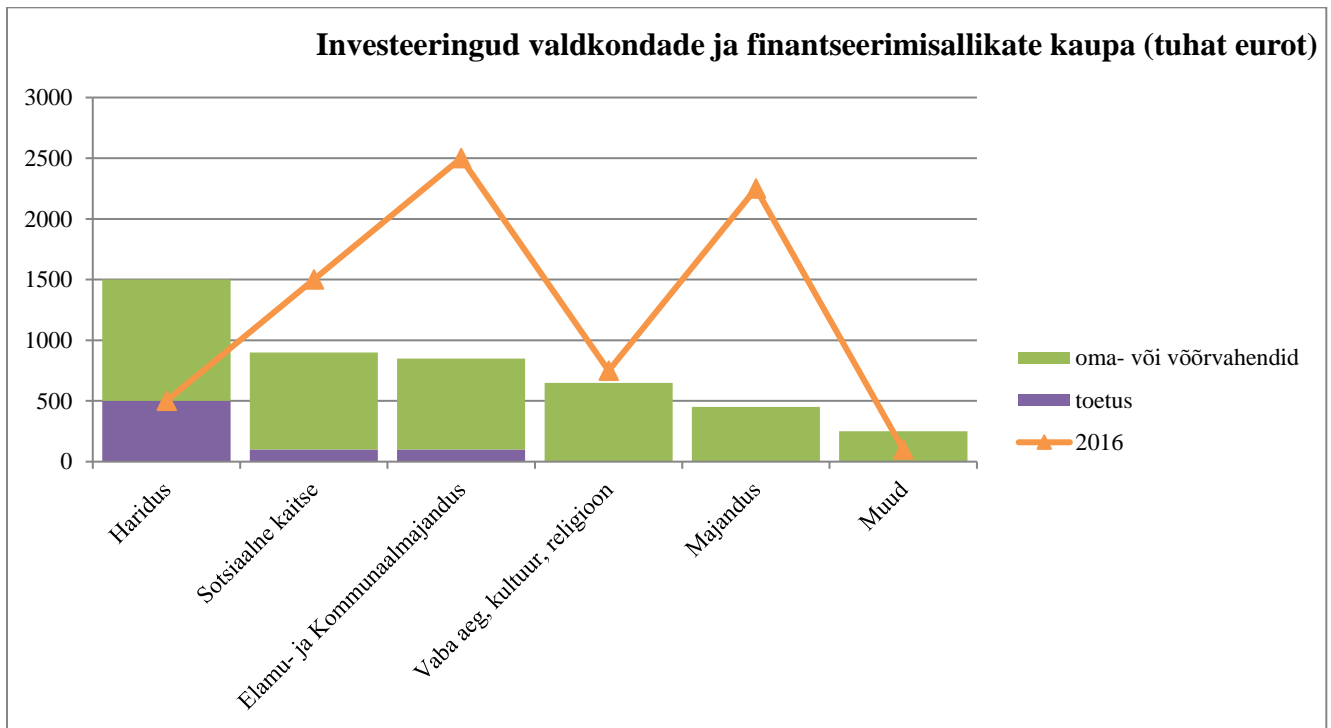
- **Põhivara soetusest**, mis moodustab 60% ehk 2,75 miljonit eurot, vähenedes 66% seoses Vaarika asula tänavavalgustuse projekti valmimisega.
 - Suurimad investeeringuobjektid on:
 - Muraka kool 1,5 miljonit eurot;
 - Mustika asula veemajandusprojekt 0,75 miljonit eurot;
 - Maasika hooldekodu 0,65 miljonit eurot.

NB! Kõik numbrid ja seletused on hüpoteetilised

- **Antud laenust** 1,65 miljonit eurot valla tütaretevõttele OÜ Viplala Soojus kaugkütte torustiku renoveerimiseks;
- **Intressikuludest** 0,2 miljonit eurot, suurenedes (+5%) seoses Muraka kooli ehituseks võetud uue 1 miljoni euro suuruse laenu lisandumisega.

Investeeringuid finantseeritakse jooksva aasta eelarve tuludest (1,3 miljonit eurot), veetrasside müügitulust (1,6 miljonit eurot), võetud uue laenu (1 miljonit eurot) ja toetuste (0,7 miljonit eurot) arvelt.

Joonis 2. Investeeringud valdkondade ja finantseerimisallikate kaupa (tuhat eurot)

Finantsseis

- **omafinantseerimisvõime** ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe on 2 miljonit eurot, millest tasutakse nii olemasolevaid laenumakseid (*jooksva aasta laenumaksete põhiosa 0,45 miljonit eurot ehk 22,5% põhitegevuse tulemist*), intressikulusid kui rahastatakse käimasolevaid investeeringuid. Eesmärk on seda taset hoida ka järgnevatel aastatel, et säilitada investeerimisvõimekus.
- **netovõlakoormus** (kohustused miinus likviidsed varad) suureneb 2017. aasta lõpuks 65%-le põhitegevuse tuludest ehk 10,4 miljoni euroni. Seaduse kohaselt on valla ülempiiriks 67%, mis tähendab, et võimalused täiendavalt laenu võtta on piiratud ning investeeringute elluviimine sõltub saadavatest toetustest, põhivara müügist ning omafinantseerimisvõimekusest.
- **likviidsete varade maht** kasvab 2017. aastal 0,7 miljoni euroni ehk 4% põhitegevuse tuludest. Eesmärk on seda taset hoida, et tagada valla maksevõime.